

Előfizetési árak:

A kiadóhivatalban átveve:

Egész évre . . . 8 frt — kr.

Negyedévre . . . 2 — —

Helyben házhöz hordva:

Egész évre . . . 10 frt — kr.

Negyedévre . . . 2 frt 50 kr.

Vidékre postán szállítva:

Egész évre . . . 12 frt — kr.

Negyedévre . . . 3 — —

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP.

Megjelenik minden nap a hétfői és ünnep utáni napok kivételével

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Apáczai u. 3. sz.

A szerkesztőség kéziratok visszaadására vagy megőrzésére nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 4 kr.

NAGYVÁRAD, február 8.

A házadó reformja.

— A polgármester életre való indítványa. —

Szinte nem akarunk szemeinknek és füleinknek hinni. Egy hír kelt tegnap városunkban szárnyra, mely majdnem hihetetlennek hangzik.

Nem kevesebbről mint adóleszállításról szólott ezen örvendetes hír, melyet mi, kik folyton csak az adókulcs emeléséhez voltunk szokva, természetesen a legnagyobb kételkedéssel fogadtunk s el sem képzelhettük, hogy akadjon ember széles e hazában, ki komolyan gondoljon az adó leszállítására is.

Ezuttal azonban kellemesen csalódtunk, mert városunk fiatal, ambíciózus és tetterős polgármestere, dr. Bulyovszky József, ki székfoglaló beszédjéhez képest a város érdekét valóban szíven akarja viselni, a város állandó választmányához, a legközelebbi közgyűlés elé leendő terjesztés végett, az 1868. évi XXII. t.-cz. módosítása, illetve a jelenleg érvényben álló házbér adó eltörlése tárgyában, egy érvekben gazdag és hiteles számadatokkal támogatott indítványt nyújtott be, melyben a jelenleg aránytalan házadó terher arányossá tételét akként véli keresztül vinni, hogy az országnak a házbér adó alá sorozott 79 kisebb s nagyobb városa a házbéradó sorozatából kivonva, a többi városokkal egy sorozatba vagyis a házosztály adóval terhelt városok kategóriájába oszlatnák be és hogy az ezen

beosztandó városok terhére előírt 2.410,283 frt 71 kr. a jelenleg házosztály alá tartozó városok között házosztály adó címén aránylagosan oszlatnák fel.

Minthogy azonban a fenti 2.410,283 frt 71 krból házosztály adó címén a jelenleg házbér adóval megrótt városok terhére mintegy 602,509 frt előírandó lenne, így az egész ország házosztály adóval terhelt községeire összesen csak 1.807.774 frt jönne felosztás alá, a mi pedig az összesen kivetett 10.960,000 frt évi házadónak csupán 16½%-nak felelne meg.

Hogy mily üdvös és nem eléggé méltányolható eszméje ezen indítvány fiatal polgármesterünknek és hogy mily roppant anyagi előnyöket nyújthatna városunkra törekvésének megvalósítása, leginkább illusztrálja azon körülmény, hogy ha indítványát érvényre tudja juttatni, a városunkra évente átlag kironni szokott 132,000 frt házbér adó, 32,800 frtra szállana alá, vagyis azon háztulajdonos ki ez idő szerint 200 frt évi házbér adót fizet, csupán 50 frtot kellene hogy fizessen.

Sajnálattunkra az indítvány szövegével ma még nem rendelkezünk, annyit azonban tudunk, hogy abban oly hatalmas érvek vannak csoportosítva, melyek elől sem a képviselőház, sem pedig maga a kormány ki nem térhet.

Szükségesnek mutatkozik a jelzett törvénycikk módosítása kiváltképpen közgazdasági tekintetből, de megeltérve ettől már magában azért is, mert a törvények mindenkor a kor szelleme és annak viszonyaihoz képest szoktak megalkottatni.

Már pedig ezen törvény ezelőtt 30 évvel — tehát egy egész más korszakban és egész más viszonyok között — hozott.

Ami akkor jó, üdvös és hasznos lehetett, az ma már a beállott viszonyok változása folytán czélszerűtlen, hátrányos és káros is lehet. Az idők rozsdás fogai mindent megemésztenek és helyettük újat követelnek.

Igy követelnek új törvényeket és így követelik a terhek egyenlő és aránylagos megosztását a mai viszonyok is.

Hosszu harmincz esztendő óta a nagyobb városok, melyek mint a vidék kultur előharczói annak érdekében roppant anyagi áldozatokat hoztak, most az ez idő alatt reájok rótt aránytalan nagy házbéradó terhe alatt már majdnem összeroskadnak. A terheket nem bírják, mert úgy az ország, mint maga a kormány is, a sas szárnyakon röpdülő civilizáció és kulturtörekvési követelményekkel egészen elárasztja azokat. Szinte azt mondhatnók, hogy nagyobb városaink, magukat ezen követelményeknek feláldozták.

Egy megnyugtató körülményt mégis találunk és pedig abban, hogy ezen feláldozás nem saját érdekünk, hanem az egész ország és így közvetve a vidék érdekében is történt.

Most tehát, midőn hosszú, 30 esztendei teherviselés után, mi, a vidék központjai kimerülten itt állunk — ép oly joggal mint bizalommal számíthatunk azoknak a méltányos érzületére, akiknek érdekükben magunkat feláldoztuk.

Annyival is inkább táplálhatjuk ma-

A „TISZÁNTÚL“ TARCZAJA.

K é s ő.

Irta: Deér.

A hulló csillagot se látja meg senki, a mig ott ragyog az égen a többi között. Csak mikor megindul s mind fényesebb lesz az útja, csak akkor válik ki rövid időre; akkor vesszük csak észre, a mikor már — — késő.

Ő is csillag volt. Éppen olyan szép, ragyogó csillag, mint a többi, de talán még a többinél is szebb. Rózsá volt az arcza, eper az ajka, csillag a szemepárja; hát még a haja. Éppen odaillett koronának arra a szép fejre.

A sorsa is olyan volt, mint a legjobb csillag, — alig vették észre. Mert hát nem ragyogott ott a mennybolt kellő közepében, hanem úgy huzta meg magát a többi között; ott is a legutolsó helyen. Ott pedig senki se kereste.

Ki is menne ki az alvőre csak azért, hogy gyönyörködjek egyet a szépséges Bibor Julishan ki ott szolgált egy félhelyes gazdánál. Hisz van a faluban, annak is kellő közepében elég szép leány. Igaz, hogy tán nem olyan mint Bibor Julis, de azokra egy egész hely, de kettő is kacsintgat. Az pedig sokat tesz.

Pedig de szerette volna Bibor Julis, ha őt is észrevennék. Még csak azt se kívánta, hogy mindenki. Csak azt kérte az Uristentől, hogy Balogh Pista nézne rá más szemmel.

Pedig de hiába kérte. Még hát hogy is lehet kívánni, hogy a falu első legénye, a bíró fia, a büszke Balogh Pista éppen arra a leányra vetné szemét, a kinek még egy ágyra valója sincs. De nem is törődött ám vele valami sokat Balogh Pista.

Igaz ugyan, hogy egy vasárnap délutánonként ott a kocsmá udvarán sokszor rajt feledte tekintetét a Bibor Julis hamvas arcán és néha-néha meg is forgatta karsu termetét. De hát megteszi ő ezt mással is, — gondolta magában.

Meg aztán azt se lehet eltagadni, hogy biz' ő kigyelme sokszor elkerült arra az alvőnek, ha a mezőre ment; pedig ezzel nagyot került. — De nem ám a Bibor Julis kedvéért. Jobb az útja arra.

Legalább is ő azt mondta, mikor a többiek ezt hányták föl előtte.

— Hisz ha azért a leányért járnék — szokta volt mondani — akkor csak szóba ereszkedném vele hébe-hóba. Pedig én még meg nem szólítottam az otthonában, de még az utcán se.

Nem ám, mert félt attól a büszkeapjától. Pedig ha tudta volna, hogy az a szegény teremts, hogy epekedett utánna, egy szaváért, egy pillantásáért, hát tán mégis csak szóba állt volna vele úgy egyszer-kétszer.

De hát ő nem tehetett arról, ha nem láttott annak a leánynak a szívébe.

* * *

Nagy nap van Gárdonyban. A bíró fia lakodalmat tartja a falu leggazdagabb leányával. Meg is látszik a mód.

Két hosszú sátor nyújtózik végig a bíró udvarán. Alatta terített asztalok várnak a meghívott atyafiakra, vendégekre. Hát még a hivatalnokok hányan lesznek.

Mert nem mindennap van ám ilyen lakodalom. Meg nem is mindennap huzza ám a városi banda a talp alá valót. De talpon is van a falu apraja, nagyja. Mindenki ki akarja venni a maga részét a vigságból, meg a muzsikaszóból.

Csapó Mihályékat is meginvitálták a lakodalomra. Valami atyafiságban állott a bíró gazdával, hát azért. Igaz, hogy csak félhelyes polgár, — de hát rokon. Majd legalább segít a gazdának tenni-venni, a felesége meg a konyhában.

Gazdasági gyakornok.

Egy megbízható fiatal ember, ki gazdálkodásnál alkalmazva volt és a könyvvitelt is érti, azonnal alkalmazást nyerhet.

Felvilágosítást ad a kiadóhivatal.

gunkat ily reményekkel, mert azon ösz-szeg, mely az egész országban a ház-béradó eltörlesztés folytán feloszlandó lenne, ép oly elenyésző csekélységnek mutatkozik, mint amily elviselhetetlen terhet az jelen-leg azon néhány szerencsétlen városra nézve így együttesen képez, melyek már 3 évtized óta az aránytalanul túl nagy ház-béradóval vannak megterhelve.

Mi magunk részéről szívünk mélyéből üdvözljük városunk fejének indítványát s csak azt kívánjuk, hogy nemes törek-véseit mielőbb siker koronázza.

B...

Kongrua javaslat.

Minden évben szaporodnak az anyakönyv-vezetési kiadások s ma már sok százezer forint-ra rug s még több százezerre fog rugni. Minden évben jobban és jobban érzik a szegényül do-tált papok a jüvedelem csökkenést, kiknek stó-lájukat, sőt hivaik számottevő részét is elvette, vagy elzúlleni engedi az új egyházpolitikai tör-vény s ma már a kipótolandó jüvedelmi csök-kenés is sok százezer forintot kerek, 1,578,000 frtot tesz ki. Ezt is pótolni kell s így idáig is pár millió évenként az egyház politikai »viv-mány» ára.

Ha a törvényjavaslaton átnézünk, igen sajátságos dolgokat fogunk tapasztalni.

A miniszter fegyelmet indíthat bárki fejle-ntésére a papok ellen és elvonhatja tőlük a fizetést.

Az autonómiával bíró egyházakba ugy vonul be ez a javaslat akár a híres trójai fa-ló, mert valósággal a miniszter kezére játsza az autonómia függetlenségét.

Ami pedig legnagyobb baj, az egész sze-gényebb klérus, a miniszter diskreczióális ha-talmának lesz alá vetve. Ez pedig nagyon két-élű fegyver, sokkal többet árt, mint használhat, mert a nemzetiségi papokat el látják a ligák pénzzel, erre nem lesz büntetés a fizetés elvo-nás, de valóságos kényszer helyzetet fog terem-teni a magyar papoknál, kik politikai függet-lenségükben lesznek korlátozva.

Magával a törvényjavaslattal bővebben is fogunk foglalkozni.

A katolikus papságra nézve nincs még intézkedés a törv. javaslatban s nyugodtan is nézhetnek a kongrua rendezés elé, mert abba majd a püspöki kar is bele szól.

Törvényjavaslat a postatakarék-pénztárról.

Dániel Ernő b. kereskedelmi miniszter a következő törvényjavaslatot terjesztette ma a képviselőház elé, »a m. kir. postatakarék-pénztár kamatozó betét-maximumának és tartalékalapjának felemeléséről.«

1. §. A m. kir. posta-takarék-pénztárról szóló 1885: IX. t. cz. 15. §-ában a minden egyes betevő kamatozó betéteinek 1000 frtban meg-állapított legmagasabb összege az egyéni bete-vők betétjeire nézve 4000 koronára, a jogi személyek betétjeire nézve pedig 8000 koronára emeltetik fel.

Felhatalmaztatik egyuttal a kereskedelem-ügyi miniszter, hogy akkor, a midőn annak szükségét látja, a most kiemelt kétféle kama-tozó betét-maximumot a pénzügyminiszter-rel egyetértőleg rendeleti uton még 2000 koro-nával, tehát az egyéni betevőkénél 6000 ko-ronára, a jogi személyekénél, mint betevőkénél pedig 10,000 koronára emelhesse fel.

2. §. A kamatozó betét-maximum felemelése daczára változatlanul fentartatik az 1885: IX. t. cz. 24. §-ának azon rendelkezése, hogy a posta-takarék-pénztárnál eszközölt beté-teknek csak az 1000 forintot meghaladó ré-sze foglalható le s csak erre szereshető zálog és megtorlási jog.

3. §. Az 1885: IX. t. cz. jelen törvény által érintett 15., 16., 19. §-ainak rendelkezései egyebekben változatlanul hagyatván az azok-ban értett 1000 frt maximum helyébe a jelen törvény által meghatározott maximális össze-gek lépnek.

4. §. Az 1889: XXXIV. t. cz. 5. §-ában a posta-takarék-pénztár takaréka és cheque üzlet-ágára nézve közönsnek nyilvánított és egy fé milliő forintban megállapított tartalék-alap összege, az arra vonatkozó egyéb rendelkezé-sék változatlanul hagyásával, 4 milliő koro-nára emeltetik fel. Egyuttal felhatalmaztatik a kereskedelemügyi miniszter, hogy ha a taka-rék-pénztár betétállománya a 80 milliő koro-

nát eléri, a fentiek szerint 4 milliő koránában megállapított tartalékalapot a pénzügyminisz-terrel egyetértőleg rendeleti uton még egy mil-liő koronával, vagyis öt milliő koronára emel-hesse fel.

6. §. Jelen törvény kihirdetése napján lép életbe s végrehajtásával a kereskedelemügyi a pénzügyminiszterek bizatnak meg,

Az a bizonyos Krisztus-kép.

Most, mikor világszerte mindentinnen mohó érdeklődéssel figyelnek Párisra, mikor várva-várják, micsoda új fordulatot hoz hírül a sür-göny-drót arról a nagy tárgyalásról, most mi-kor a napi események csúcspontján kétségki-vül Z o l a áll és egyedül csak ő minden adat, minden vonás, minden mozzanat, — a mely tárgyalásról szól, rendkívül érdekes és hálás olvasó publikum az, a melyik kapva-kap eze-ken a »részleteken.«

Igy történik azután, hogy Párisból elindult a sürgönyök özöne a szélrózsa minden irá-nyába és a sürgönyökben pompás részletezés-sel ott tündöklök a tárgyalás első napja.

A sürgöny feladója, a szemfüles újságíró tulemelkedik a távirat rövid, fukar nyelvén és áradozva, aprólékosan színez, fest mindent, megragad minden momentumot, mert hiszen ezzel csak a tudósítás érdekes, rendkívüli voltát akarja czélozni.

És ugyan melyik tudósításból, sürgönyből, ezikkéből hiányzik például ez a részlet:

»A tárgyalási terem sötét színű draperiá-val van bevonva és a bírák feje fölött, hát-térben a falon ott függ a Krisztus-kép. Egy világhírű művész remeke. A hangulat ün-nepélyes, komoly és várakozásteli.«

Bizony, ott van minden tudósításban. És feltétlenül elhiszi azt minden olvasó, hogy ab-ban a teremben ahol Z o l a fölött itélkeznek, a hangulat ünnepélyes és komoly.

Igen, a hangulat. Ez okvetlenül ünnepélyes; de nem csupán ünnepélyes, hanem méltóság-teljes.

Lám ezt a kifejezést felejtették ki a tudósi-tók — valláskülönbség nélkül

Csodálatosan hangzik, hogy a kokettéria

Mivel pedig Bibor Julis éppen Csapóék-nál szolgált, hát őt se hagyták otthon. Hisz lesz ott dolga egy fehércselédnek.

Pedig de szívesen elmaradt volna erről a lakodalmáról. Hisz ugy is majd a szíve szakadt meg, ha arra gondolt, hogy Balogh Pista esküvője van ma. Aztán most meg neki is el kell mennie s végignézni, hogyan mulatnak; hogyan karolja át más derekát Balogh Pista, hogyan csókolja más ajakát.

Pedig el kell menni. Mivel is mentené magát? Mig rásütnek, hogy szereti Balogh Pistát.

Ugy elpirult erre a gondolatra, pedig senki se olvasta le róla. Aztán meg ugy félt annak a legénynek a szeme közé nézni, hátha még tánczra is hívja.

De hiába félt. A többiek elmentek, neki is mennie kellett.

Mikor odaért, egyenesen a konyhának tar-tott, ugyis tudta, hogy neki csak ott lesz dolga. Nem vendégnek, — szolgálonak jött ő a Balogh Pista lakodalmára.

Hanem erre a gondolatra már aztán majd hogy ki nem csurran a könnye

De visszafojtotta, nehogy észrevegyék. Ugy is olyan ferde szemmel nézett már rá Ba-loghné Hát'szen nem is csoda, mikor olyan szomorú arcot vágott, mintha temetésre jött volna. Az volt a szerencséje, hogy nem igen ügyeltek rája s így nem vették észre, hogy mily gyakran töröli végig a köténye csücski-vel azt a bársonyos arcát. Ő se igen törö-

dött a többiekkel, csak a maga dolgát végezte így immel-ámmal. Meglátszott rajta, hogy az esze máshol kalandoz. Csak akkor rezzent föl, mikor Baloghné asszony rápirított.

— Hát te Julis, mért vágsz olyan keserű arcot, mintha az orrod vére folyna. Olyan lassan, anyámasszony módra töröld azt az edényt, hogy győzze az ember a végét várni. Pedig a Mihály sógor, meg a sógorasszony ugy eldicsernek fünek-fának, hogy az ember azt gondolná, ég a kezéd között a munka. Aztán lám, se teszi, se veszi a dolgot.

Még tovább is lármázott volna, a hogyan neki gabalyodott, ha hírül nem hozzák, hogy jön a lakodalmas menet. Erre aztán elhallga-tott Baloghné asszonyom is és sietett ki a kapuba.

Persze, hogy a többi fehércseléd se ma-radt a konyhában. A sok sütni, főzni valót rábízták a tüzre, ők pedig ki a kapuba, ki csak a konyhaajtóba siettek.

Csak Bibor Julis maradt ott bennt. Nem kívánta ő látni a lakodalmat, neki az ugy is csak keserűségére van.

Mégis mikor odaérték a pitvarba, nem állhatta meg, hogy oda ne pillantson. Ott látta a menyasszonyt, fején a fehér koszoru, — mellette állt Balogh Pista.

Hogy elszorult a szíve a szegény leány-nak. El is fordult hamarosan s csak azon gon-dolkodott, hogy minek is kívánják tőle, hogy ő is itt legyen a Balogh Pista lakodalmán.

* * *

Most kezdődik még csak az igazi. Meg-volt a jó vacsora; az első vőfély is elmondta már az asztali áldást, kívánván egészségére mindenkinek, a mit evett-ivott.

Alig is várta már a fiatalok, hogy vége legyen az eszem-iszomnak s tánczra perdül-hessenek. A konyhából is kikerült a sütő főző nép s odaálltak többi közé. Most már nekik is van jussok a tánczhoz.

Aibor Julis is odatámaszkodott a sátorfá-hoz. Ő majd nézi, hogyan mulatnak a többiek. És ugy bele merült a nézésbe, hogy még a könnye is kicsordult bele. Hiába törölte le az egyiket, jött utána másik.

Tán reggelig ott állt volna, ha egyszerre csak ott nem terem mellette Balogh Pista.

— Hát te Julis mért nem tánczolsz. Mért vagy oly szomorú, bántott valaki? Mond meg! Majd teszek róla.

Csak ne sirj, — galambom. Az én laka-dalmamon ne sirjon senki, hanem smulasson vigadjon, még ha — a szíve szakad i meg.

Erre aztán átkapta a remegő leányt s ugy, vitte magával a tánczosok közé.

Az a szegény leány meg csak engedte ma-gát. Ugy zakatolt a szíve, mikor ez a szálás legény átkarolta a derekát s olyan boldog dolgot kergetőztek a fejében.

— Hát miért is éppen őt viszi Balogh Pista tánczra, mikor ott van a menyasszonya, meg az a sok módos leány. Tán csufolkodni akar vele? Talán ki akarja figurázni az ő nagy szomorúságát?

Bábeljában, az erkölcstelenség és léha viveur-ság Metropolisában méltóságteljes is lehessen valami.

Pedig úgy van. Az a terem, a hol oly külső eszközökkel igyekeznek színt adni a dolognak, mint a Krisztus kép, ott föltétlenül méltóságteljes kell, hogy legyen a hangulat.

És úgy van ám ez nemcsak Páris, — hanem egész Franciaország minden törvénykezési termében, meg az iskolákban is.

Azok a Krisztus-képek nem hiányoznak sehol, mert a könnyelmű francziában sem hiányzik az érzék, ahhoz, hogy bármiféle dolognak ne tudna illő formát és találó kifejezést adni.

Lám, nem függesztik ki a köztársasági elnök életnagyságu arcképét, — nem állítják fel márvány mellszobrát, nem is szerepel a teremben a bekötött szemű jámbor Juszticia mérlegtartó banális alakja, — de ott van — minden cziczoma nélkül — markáns profilja az Istenembernek, a ki a legtisztább igazságért, a legszentebb elvekért élt és halt kinhalált a keresztfán.

És bizonyosan nem tudják és nem is tudhatnák jobban semmi mással sem kifejezni, a mindennek fölött ítélkező igazságszolgáltatás méltóságát, mint azzal, hogy az örök ember és fenséges Megváltó égise alatt hozza meg ítéletét az, akinek emberi gyarlóságok és tévelygések fölött itt a földön ítélkeznie joga is van, meg kötelessége is.

Nyugodtak lehetünk róla, hogy az ilyen égis előtt meghajlik még egy akkora csöppség is, mint Zola, de meghajlik egy akkora nagyság is, mint Francia ország közvéleménye.

Az irányadó Páris lehelletét lessük most — vajha irányadó lenne ez a felfogása is a párisi közvéleménynek — nálunk is, — ahol, — fájdalom — nemcsak a tárgyalási teremből, hanem az állami és községi iskolákból is száműzve van az Istenember képe.

Vigyázzanak, nehogy vele együtt száműzve legyen az igazság és a szeretet szelleme is!

—i.

ORSZAGGYULES.

A képviselőház ülése.

Budapest, február 8.

Kedd lévén, megint Szilágyi Dezső ült az elnöki székbe, nyugalom terjesztette ki szárnyát a képviselőház fölé. Mert mikor Szilágyi Dezső elnököl, biztos, hogy semmi baj se lesz, ellenben szombatnőként és hétfőnként, mikor helyét Láng Lajosnak és Berzeviczy Albertnek engedi át, még biztosabb, hogy valami zivatar tör ki a Házban. Bizonyíték erre a legutóbbi szombat és hétfő is.

... Mondom, kedd lévén, nyugalom terjesztette ki szárnyait a Ház fölé, a földművelésügyi költségvetést tárgyalták, csöndesen bóbiskolt néhány öreg ur a hátsó padokban. Arra rezzentek csak fel néha-néha, mikor a jegyző hangosan fölhevített egy-egy szónokot.

— Bély László! kiáltott harsány hangon Lakatos Mihály.

Az öregek felrezzentek.

Bély ... Bély ... Hm ... hm ... Ismeretes név, régi család, nemes faj, valaha Erdély nagy ura is ezt a nevet viselte. Olvas-tuk mi azt valahol, ahol szépen megvagy-on írva Bély Aranka története.

Tévednek az öreg urak, ez a Bély nem Erdély aranykoráról beszél, hanem a múlt év mostoha termeléséről, az állattenyésztésről ...

Hej, hátha az a másik, akit Bethlen grófnak hívnak, szebb történeteket tud mesélni.

Tévedtek öregek, az is a marhabetegségről tart előadást ...

És mély nyugalom terjeszkedik a Ház fölé, unottan, bóbiskolva ülnek az öregek a hátsó padokban.

Szilágyi Dezső elnök negyed tizenegykor nyitja meg az ülést. Bejelenti a miniszterelnök átiratát az új konzuli bíráskodás életbeléptetéséről, valamint, hogy a miniszter törvényjavaslatot terjeszt a Ház elé a takarékpénztá-rokról. Ezután folytatták a

földművelésügyi minisztérium

költségvetésének tárgyalását. Az első szónok ma:

Bély László: Ecseteli a kisgazda helyzetét Magyarországon. A múlt évi mostoha termés a kisgazdát abba a helyzetbe juttatta, hogy

immáron csak egy jobb jövőbe vette bizalom tartja ben a lelket. Tagadhatatlan, hogy a kormány a bajon tőle telhetőleg igyekezett segíteni. Nagy gondot fordít az állattenyésztésre, mint amely egyedül képes a rossz termést kárpótolni. A földművelésügyi minisztérium költségvetését elfogadja. (Helyeslés a jobboldalon.)

Sima Ferencz panaszkodik, hogy a földművelésügyi költségvetést mindig megcsappant érdeklődés mellett tárgyalja a Ház. Figyelmébe ajánlja a kormánynak az alföldi munkásviszonyokat. Minthogy sok hiány van, azt pótolni kell, addig míg e hiányokat pótolva nem látja, a tételt általánosságban nem fogadja el.

Latinovics Pál: A földművelés egyes ágain a haladás mutatkozik. A lótenyésztésre még nagyobb gondot kellene fordítani, mert a gazdaságban a lótenyésztés nagy fontosságu. A marhatenyésztés terén is mutatkozik haladás. Erdély egyes megyéiben a marhatenyésztésre nagy gondot fordítanak. Károsnak tartja a sertésvész alkalmával elrendelt zárlatot ott, hol a helységek egymástól távol fekszenek. A szőlőművelés a homokos vidékeken halad, de még vannak sok tennivalók. A haltenyésztés előmozdítása a hatóság feladata, a halpiacszokon az árusítóknál a lehető visszaéléseket meg kell szüntetni. Nem kell — ugymond — megtagadni azon kiadásokat, melyek a földművelés előmozdításán nagyot lendítenek. A tételt általánosságban elfogadja. (Éljenzés jobbfelől. Szónokot számosan üdvözlék.)

Mócsy Antal: A földműves nép megélhetése ezelőtt jobban volt biztosítva, mint most. Ennek oka nagyrészt az igények fejlődése. A háztartásban a kisebb, ugynevezett krajczáros kiadásokat is tekintetbe kell venni, ép úgy az államháztartásban a kisebb költségeket is mérlegelni kell. Nem tagadható a haladás földművelésben. Az előtte szólók beszédére reflektál. A haltenyésztés az utóbbi időben hanyatlott, minek oka a folyók szabályozása. Annyira jutottunk, hogy külföldről kell halat hozni, holott egykor a Tiszának több volt a hala, mint a vize. A selyemtermelésünk a külföldi mellett messze elmarad, pedig a viszonyok a selyemtermelésre nagyon kedvezők. Majd áttér a méhészetre, gyümölcsészetre. Köszönetet mond a földművelési miniszternek, mert úgy a nagy, mint a kis dolgokra kiterjeszti figyelmét. A költségvetést elfogadja.

Elnök az ülést 5 perczre felfüggeszti.

Szünet után gróf Bethlen András, jutána pedig Pichler Győző szólalt fel.

Pedig ha tudta volna, hogy az a legény milyen szívesen tánczol vele! Ha a szívébe látott volna ...

Mikor abbahagyták a tánczot, Balogh Pista is eleresztette a leányt. Bibor Julis szó nélkül elfordult s lassan, hogy észre ne vegyék, ki-on a gyümölcsösbe. Ott aztán neki támaszkodott a vén diófának s hagyta folyni könnyeit. Ugy se látja senki, most kedvére kisírhatja magát ...

Pedig valaki mégis látta, észrevette, mikor idejött s utánna osont.

Ez a valaki pedig Balogh Pista volt.

Mikor odaért közel ahhoz a leányhoz, megállt. Ugy nézte hogyan sir az a leány. S mikor látta annak a leánynak a fájalmát, úgy érezte, hogy az ő szívét is valami nagy keserűség szallta meg.

Odament a leányhoz, levonta két kezét harmatos arczáról s úgy beszélt neki.

— Julis, mi bajod? Miért kerülsz bennünket? Mond meg nekem bátran, igazán. Hiszen annyira ...

Nem mondta tovább. Megijedt a leány szemeitől, melyek úgy csillogtak ott a sötétben.

— Kigyelmed azt kérde miért sírok? mi bajom? Hát kell azt kigyelmednek tudni? Ed-dig se kérdezte soh'se, mi bajom s éppen máma jut eszébe. Menjen csak kigyelmed a többi közé, mulasson és ne törődjék a szegény Bibor Julis keserűségével.

De a legény nem ment, hanem átkarolta a

leányt, odavonta magához és úgy suttogott neki.

— Miért kérdelek? Mert nem tudom nézni, hogy sirj. A szívem fáj, ha látom a szomorúságot. Julis nézz rám, b szélj igaz szíved, hisz én annyira ... szeretlek.

Ezt már csak úgy nyögte a legény. De a leány megértette. Ijedten tépte ki magát a legény ölelő karjai közül.

— Kigyelmed szeret engem, a szegény Bibor Julist. Kigyelmed — a büszke, gazdag Balogh Pista. És most mondja nekem, a lakodalma napján. Eddig nem szólt. Felt ugy-e, hogy tán a nyakába varrom magam. Most aztán úgy gondolja, hogy jó leszek — szeretőjének. Ugy-e?

— Ne beszélj így Julis. Ugy is elég a bajom, a keserűségem. Igen is, szeretlek már régtől fogva. De nem mondhattam meg. Száz oka van a hallgatásomnak. Meg azt se mertem gondolni, hogy te is szeretsz. Pedig látom, hogy szeretsz. Hiába tagadnád. Ne is tagadod lelkem, valld be most itt nekem.

Szegény leányt is elhagyta a bátorsága, az ellenállása. Hisz oly jól esett neki hallania, hogy ez a büszke, gazdag legény mégis csak szereti őt. Oda borult a legény széles mellére. Onnan beszélt a szívéhez, közel volt hozzá.

— Szeretem kigyelmedet, régtől fogva szeretem. De mért nem mondta eddig. Tán boldogabbak lettünk volna. Így meg ...

Nem tudott többet mondani. A legény is hallgatott. Csak a mulatók zaja hallatszott.

Pedig az a legény de sokat akart mondani. Elmondani ennek a leánynak, hogy azért nem mert szólni, mert úgy se lehettek volna egymásé; az apja nem engedte volna, inkább, kitagadja. Ő meg úgy félt a szegénységtől.

Mert tán oda adná a gazdagságát azért a leányért. De most már — késő.

De azért megmondta neki, hogy szereti. Legalább könnyebb lesz elviselni az életet — a keserves gyötrelmet — —

— Isten áldja meg kigyelmedet! Legyen boldog egész életében. Én nem fogom megirigyelni — soh' se. Csak arra kérem, hogy néha néha, gondoljon arra a szegény Bibor Julisra is, ki kigyelmedet ... annyira ... szereti.

Erre aztán elszaladt a leány. A legény meg csak nézte, még akkor is, mikor már semmit se látott belőle. Csak nagy sokára fordult a pitvarnak lassan, mintha nagy teher nyomná a vállait.

Mikor be ért a pitvarba, oda kiáltott a cigányoknak:

— Huzd csak more, huzd, hisz van okod rája.

És a cigány huzta. Valaki bele is kurjantott a mulatók közül:

»Hej! de már akkor késő lesz ...«

Bibor Julist ettől a naptól kezdve nem látták Gárdonyban. Most meg tán már el is feledték. Ragyogott, eltűnt, akár csak a hulló csillag onnét a többi közül.

Nagyvárad város közügyei.

A 10-iki közgyűlés ismét hosszúnak ígérkezik, nem csupán nagy tárgysorozata, hanem annak különösen 3 tétele folytán.

A közgyűlésre szóló meghívó különben így szól:

Nagyvárad város törvényhatósági bizottságának 1898. évi február 10-én, esetleg a következő napjain mindenkor d. u. 3 órakor, a városház tanácstermében tartandó közgyűlésén a következő ügyek fognak tárgyalatni:

1. Polgármesteri havi jelentés.
2. Belügyminiszteri körrendelet, a tisztviselők elleni büntető ügyek soronkívül intézése tárgyában.
3. Kereskedelemügyi miniszteri körrendelet, a munkások érdekeinek a vállalkozókkal szemben való biztosítása tárgyában.
4. Földművelésügyi miniszter ur leirata, a Nagyváradon felállítandó vegyészeti és bakteriologiai állomás felállítása tárgyában.
5. A központi választmánynak egy taggal kiegészítése.
6. A jogügyi, nyugdíj és színügyi bizottságnak egy-egy taggal leendő kiegészítése.
7. A tanács előterjesztése, a Fábrán-féle ház eladása iránt.
9. A tanács előterjesztése, a kisdud óvoda és tolonczház építésére megtartott árlejtés eredményéről.
9. U. a. jelentése, a nyomtatványok szállítására megtartott árlejtés eredményéről.
10. U. a. előterjesztése, a házaló kereskedésre vonatkozó szabrendeletnek, a kereskedelmi és iparkamara által czélba vett módosítása ügyében.
11. U. a. előterjesztése a sorompói s a vasuton érkező tárgyak utáni kövezetvám és behozatali illeték díjszabása iránt.
12. U. a. javaslata, a községi és felső leány iskola épületei és berendezése tárgyában.
13. U. a. előterjesztése, száz utcai locsoló csap felállítása s a már felállított csapok többlet költsége ügyében.
14. U. a. előterjesztése, az óvodaügy rendezése iránt.
15. Ugyan az, a kijavított közlajtartási szab. rendeletet bemutatja.
16. U. a. előterjesztése, az iskolai csoport igazgatók díjazása tárgyában.
17. U. a. előterjesztése, Peiser Károly és tsa köztér átengedés iránti kérvénye ügyében.
18. U. a. javaslata, Kis Lajos köztér átengedés iránti ügyében.
19. U. a. javaslata, Pintér János és Horváth Ferencz földbérlet átruházás iránti kérvényükre vonatkozólag.
20. U. a. jelentése, Berliner Jakab és Kasztner Franciska boltbérlet átruházás iránti kérvényük tárgyában.
21. U. a. az a »Lloyd« kávéház előtti térre vonatkozó szerződést bemutatja.
22. U. annak jelentése Bozsik István és Bzduha Mátyás földbérlet átruházás iránti kérvényük tárgyában.
23. A kolozsvári nemzeti színházintendánsával a nyári időnyire megkötött szerződés.

Miről, midőn a törv. hat. bizottság t. tagjait értesíteni szerencsém van, egyszersmind tudatom, hogy a közgyűlési tárgyak, a közgyűlést megelőző napon a tanácssteremben kitéve lesznek s bárki által megtekinthetők.

Nagyvárad, 1898. évi február 8.

Rácz Mihály,
főjegyző.

UJDONSAGOK.

TÁJÉKOZTATÓ.

- Február 9. A kath. kör rendkívüli közgyűlése d. e. 11 órakor.
Február 8. 9. Jegyző szigorlat.
Február 10. Városi közgyűlés d. u. 3 órakor.
Február 12. Kereskedelmi Csarnok estély.
Február 13. Dr. Szombathy István felolvasása: »Schakespeare szomorújátékai.«
Február 13. A biharmegyei kereskedelmi-, ipar- és termény-hitelbank évi rendes közgyűlése d. e. 9 órakor.

Február 13. A 48-as Népkör táncestélye a Zöldfában.
Február 19. Tiszti estély.
Február 20. A nagyvárad-i könyvnyomdászok bálja a »Zöldfában.«
Február 20. A sakkör évi közgyűlése a sakkör helyiségében d. u. 4 órakor.
Február 20. Dr. Edelman Menyhért felolvasása: »Az alkoholizmus orvosi közegészségügyi és nemzetgazdasági szempontból.«
Február 22. Jogász táncestély a »Zöldfában.«
Február 27. Dr. Szombathy István felolvasása: »A népdalok s gondolatviláguk.«

* **A kath. körhöl.** Báró Gerliczy Ferencz, a várad-i kath. körnek új elnöke, tegnap este el látogatott a kath. kör szép helyiségébe s ott néhány órát töltött kedélyesen a papok között. *Palotay* László apát-kanonok bemutatta neki a kör tagjait, kik igen szép számban gyűltek össze, hogy ott szórakozást keressenek. Később maga az elnök is leült az egyik asztalhoz és részt vett a szerény játékban. — A körnek mai rendkívüli közgyűlése d. e. 11 órakor kezdődik. A közgyűlésből küldöttség fog menni az elnökhöz, hogy a kör helyiségében az egyik alelnök fog üdvözölni, mire báró Gerliczy Ferencz előadja programbeszédét, mely elé általános érdeklődéssel néznek a kör tagjai, kik bizonyára nagy számban fognak megjelenni a mai közgyűlésre.

* **Uj egyház gondnok.** Báró Döry József elhunytá óta a nagyvárad-olasz hitközség gondnoksága üresen állott. Az új gondnokot tegnap nevezte ki dr. Schlauch Lőrincz bibornok-püspök. Sal Ferencz, kir. tanácsos, a vaskorona rend lovagja, nyug. polgármester lett a legnagyobb várad-i plebánia gondnokja. A kinevezést tegnap küldte le a bibornok Dencs János cz. kanonok, esperes plebánoshoz. Az új gondnok a napokban fogja letenni a tisztségével járó esküt.

* **Az adóbefizetések felfüggesztése.** Az egész országban nagy a feljajdulás, a legutóbbi rossz termés egész vidékeket inséggel fenyeget. Nagyváradon egy cseppel sem jobb az állapota az iparosok és kereskedőknek; pedig Nagyvárad polgárainak tulnyomó része ezen osztályhoz tartozik. Aki nem forog a szegényebb iparosok között, alig sejti, hogy a legtöbb kisiparos a legnagyobb nélkülözésekkel küzd s igen nagy nyomorban él. A gazdasági válság kihat az iparra és kereskedelemre. Ezt a megdöbbentő és sajnos, hogy igazi állapotot festi *Szokolj* Tamás törvényhatósági bizottsági tag egy indítványában, melyet tegnap terjesztett be a városhoz. Indítványozza, hogy Nagyvárad város közönsége a tanács útján *írjon fel a pénzügyminiszterhez* az iránt, hogy a nyomorra való tekintetből, addig, míg a gazdaság ismét lendületet nyer, vagyis 1898. szeptember hó 1-ig *függeszszék fel Nagyváradon a közadók behajtását.* Azt hisszük, hogy a tanács mielőbb a közgyűlés elé terjeszti a nagyon is alkalomszerű indítványt s nem dobja a különböző bizottságok utvesztőjébe.

* **Faust távozása.** Faust pénzügyigazgatót, a legutóbbi pénzügyminiszteri rendelettel elhelyezte városunkból az intéző felettes hatóság. Áthelyezésének oka, mint halljuk, az hogy Bács megyében a megyei adó behajtása körül nagyon viaskodás állapottal uralkodnak. A múlt, 1897. évi megyei adóhátralékot 2000 forint maximumra praelimiálták, s most kisért, hogy a hiányos adóbehajtás folytán 150,000 forintra rug az adóhátralék. Természetes ily viszonyok között, hogy erélyes és valóságos fináncziális kapacitásra van szükség ott, hogy dűlőre vigye az adóbehajtás elakadt szekerét. A miniszterium

jól választott, mikor *Faust*-ot szemelte ki erre a helyre. Szigorú, de lelkiismeretes és szorgalmas vezetőt veszít el benne városunk pénzügyigazgatósága és korántsem illeti őt meg az a sok odium és támadás, a melylyel — más hibái miatt — őt oly sokan vádolták. Veszteség egy ily tisztviselő távozása, s nem tudhatni, utódja ellen vajjon lehet-e majd oly kevés jogos kifogása a nagyközönségnek mint volt *Faust* ellen?

* **Az özvegy trónörökös a budapesti Katholikus körben.** Stefánia özvegy trónörökösét tudvalevőleg e hó 15-ike körül várják Budapestre. A fenséges asszony kilátásba helyezte ezuttal azt is, hogy megjelenik a Katholikus Kör február 18-án rendezendő hangversenyén is. A hangversenyt jótékony czélra, a László gyermek otthon javára rendezik. A hangversenyen több első rendű művész működik közre, többek közt: *Abrányiné, Wein Margit, Broulik, Jászay Mari* és mint műkedvelő, *Szapáry Pál* gróf. De bizonyára minden más körülménynél nagyobb és kétségkívül a legnagyobb vonzereje lesz a hangversenynek az a körülmény, hogy a fenséges asszony magas megjelenésével tünteti ki ezt az estélyt. Büszke lehet rá a budapesti Katholikus Kör, hogy ily magas helyről jött rokonszenves elismerésben és pártolásban lehet része. Az ilyen kitüntetés minden dicsérő szónál többet mond. Öszinte örömmel hoztunk hírt róla.

* **A csoport-igazgatók jutaléka.** A községi iskolák felügyelő-igazgatói állásának rendszerezése óta függőben volt a csoport-igazgatók jutalékainak kérdése. A csoport-igazgatói teendőikért addig élvezett évi 50—50 frt díjat elakarták venni az igazgatóktól, de úgy látszik, hogy a város még sem kívánja ingyen a csoport-igazgatók fáradozását s a tanács előterjesztést tesz a közgyűléshez, hogy a törvényhatóság adja meg a csoport-igazgatóknak az 50—50 frt jutalmat.

* **Kitüntetett orvos.** Király ö Felsége Csáky János vésztői községi és tiszteletbeli járás-orvosnak, a közegészségügy terén szerzett érdemei elismerésül, az arany érdemkeresztet adományozta.

* **Uj anyakönyvvezetők.** A belügyminiszter a nyárlói kerületbe Költő Gyula rézbányai lakost, a jákó-hodosiba Fodor Gyula községi jegyzőt anyakönyvvezetővé. — a tötösi kerületbe Csipő Péter tanitót, a bihar-tordaiába Herczeg Béla tanitót, a kisenjőbe Igna Ábrahám tanitót, a szászfalvai kerületbe, Busi József jegyző-írnokot, a kis szászai Holdstein Jakab községi írnokot és a fekete-bátoriba ifj. Gosztonyi Ferencz magánzó helyettes anyakönyvvezetővé nevezte ki. Fogaras megyében Mundrán Follá Máté körjegyző, Vádon Urs György körjegyző, Sarkaican Comsa Dániel körjegyző anyakönyvvezetőkké; Békésmegyében Pusztá-Szent-Tornán Mitrovics György írnok matrikán helyettesé, Szarvason Szalacz Ferencz közigazgatási gyakornok anyakönyvvezetővé; Krassó-Szörny-megyében Fácseán Hofbauer János aljegyző, Nándorhegyen Buday István segédjegyző matrikánssokká.

* **A városi nyomtatványok szállítása.** A Nagyvárad város részére szükséges nyomtatványok második pályázatának eredményét a holnapi közgyűlés elé terjeszti be a tanács. A legelőnyösebb ajánlatot *Láng József* nyomdatulajdonos adta be, 42% engedménnyel az összes nyomtatványokra.

* **Az óvóügy rendezése.** Az óvodák ügyét végre valahára rendezi Nagyvárad városa, ha ugyan a törvényhatóság megszavazza a tanács előterjesztését. A városi tanács ugyanis előterjesztést tesz a holnapi közgyűléshez, a mely szerint a mostani egy városi óvoda mellett még kilencz magánóvodát segélyezne, évi 700—700 frttal. Az óvodák, *Dyk* Ferenczné mintá óvójá-

tól eltekintve, a következőleg oszlanának meg: Csillagvároson 1, Velenczén 1, Váralján 1, Ujvároson 3, V.-Olasziban 4. Ez utóbbi helyen 1 a Rétre, 1 Kálvária, 1 Kőfaragó-utczára és 1 a Porondra esnek.

* **Eljegyzés.** Pillmann Ödön megyei tisztviselő eljegyezte Nozák Gizellát, Nozák Rudolf tekintélyes nagyváradai polgár kedves, szép leányát.

* **Állomás kibővítés.** A bucsai vasútállomást a M. Á. V. igazgatósága kibővített. A vasuti és hajózási főfelügyelőség a kibővítésre a közigazgatási bejárást február 16-ára elrendelte s felhívta a varmegyét, hogy képviselőjét küldje ki.

* **Tassi látogatása a bünyenyítő osztályon.** Tegnap délelőtt az új törvényszéki elnök a bünyenyítő osztályt meglátogatta s az ottani hivatalokat megvizsgálta sőt még mivel éppen akkor tárgyalás volt, bement oda is és élénk figyelemmel kísérte a tárgyalás menetét. Mint biztos forrásból értesülünk, az új elnök a tapasztalt dolgokkal megvolt elégedve és elismerését fejezte ki a tapasztaltak felett. Az új elnök már hivatalát elfoglalta és a polgári osztályon már tárgyal is.

* **Elhalasztott hangverseny, A Daniella.** — Takács hangverseny, — miután az operaház műsorában történt hirtelen változás miatt Takács Mihály a mai napon azon részt nem vehet, e hó 11-ikére péntekre halasztatik. A fényes hangverseny olyan művelőzetet fog nyújtani a zenekedvelőknek és a műpártoló közönségnek, hogy nagyon helyesen teszi az, aki siet jegyét előre megváltani Laszky Armin könyvkereskedésében. Vidékről esetleg sürgőnyileg is eszközölhetők az előjegyzések.

* **Jegyző-szigorlat.** Biharmegye székházában tegnap jegyző-szigorlat volt. Az írásbeli vizsgálaton hat ifjú vett részt. Ma lesz a szóbeli vizsgálat.

* **Berettyó-ujfalu az inségesekért.** Berettyó-ujfalu község az inséggel küzdő szegényekért tehetségéhez képest nem nagy, de mégis figyelemreméltó áldozatot hozott, midőn a képviselő testület a községi szegény alapból 110 forintot folyósított, a mely pénzen beszerzett élelmi szereket a tegnapi nap folyamán osztotta ki az előjáróság 36 szegény család között, továbbá folyó hó 13-án tánczvigalmat rendez, melynek remélhetőleg 100 frtot meghaladó tiszta jövedelme szinte élelmi szerek bevásárlására lesz fordítandó; ezen kívül a földbirtokos osztály külön felhívásban szólítottatott fel terménybeli adományozásra.

* **Meglopott mézeskalácsos.** Tegnap délelőtt Frölich József Szt.-János-utczai mézeskalácsosnak a boltjában a nevezetnek távollétében két fiatal ember: Orbán Imre és Mogyorós János feltörték a fiokját és onnan 27 frt kispénzt elloptak. A rendőrség a panaszos feljelentésére, még a délelőtt folyamán elfogta a tetteseket, akiket már tegnap át is kísérték az ügyészhez.

* **Elfogott kabát tolvaj.** Olvasóink bizonyára emlékezni fognak még arra a tömeges kabátlopásra, a mi tavaly az év végén történt Váradon. Annak idején mindent elkövetett a rendőrség, hogy a tettest elfogja, azonban a tettes még idejekorán megszökött. Tegnap azután a debreczeni rendőrség értesítette a helybeli rendőrséget, hogy a tettest sikerült elfogni s bővebb információkat kérnek a lopásokról. A táviratra Gerő Ármán rendőr alkapitány még tegnap válaszolt és így kilátások lehet a károsultaknak, hogy kabátjuk megkerül.

* **Lopásra vetemedett inségesek.** A múlt héten Bakagán Mitru kápolnai lakostól, éjjel éléskamráját feltörve, elloptak másfél méter-mázsa búzát, 2 véka kendermagot és 10 liter zsírt. A hollódi csendőregnek káros a lopást feljelentvén, ez a tetteseket kipuhatolta s Hoducz Franti, Flore Tyódor és Bán Todor kápolnai lakosokat letartóztatván, akik a tettest beismerték; tetők indokál a nagy nyomoru-

kat és nélkülözéseiket adták elő; a lopott tárgyak kivétel nélkül megkerültek. Az elkobzott tárgyakat átadták az előjáróságnak.

* **Elfogott fatolvajok.** A nagyváradai l. sz. püspökség lunkai uradalmi gondnokságához az erdővédek azt a feljelentést tették, hogy a »Czapu« és a »Fontana Gugyi« elnevezésű erdőterületekről szkerisórai román parasztok 73 drb fenálló egészséges fenyőfát vágtak ki és loptak el. A kártevőket aztán a napokban sikerült is kipuhatolniok és azok a következő szkerisórai lakosok voltak: Sztán Todor, Sztán Györgyi és ennek szolgálja: Matyi Ilina, kik részint dongákat, részint más dolgokat és vagy 6000 darab zsinolyt készítettek a lopott fenyőkből. Feljelentették a vaskóhi kir. járásbírósnak. Az összes kár 500 frt tesz ki.

* **Megesipett tolvaj.** Fráter Béla érmelyéni lakostól január végén éjjel több drb aprómárhat, e hó 3-án pedig a zárt kocsiszin feltörése után a parádés kocsisnak összes ruháit és fehérneműit loptak el. Az enyves kezű tolvajt a csendőrség még aznap Gál János állandó tartózkodás nélküli csavargó személyében kipuhatolta. s őt letartóztatván a székelyhidi kir. járásbíróshoz bekísérték.

* **Tűz.** Somogyi János székelyhidi lakosnál e hó 1-én este eddig ki nem derített okból — de valószínűleg gyújtogatás folytán — tűz támadt, a melynek egy vályogból épült nádfödélű istálló, vagy 25 szekényi takarmány és több gazdasági eszköz lett martalékává. Az összes kár 400 frtot tesz ki; biztosítva mi sem volt, s a tűz továbbterjedését csakis a rögtön megjelent tűzoltóságnak lehetett köszönni, hogy meggátoltatott az erős szél daczára. A csendőri nyomozat erélyesen folyik.

* **Meglopott kereskedő.** Nádor Lajos és társa feljelentette, hogy nálok tanonczul alkalmazott Fried Elek a boltból többféle tárgyakat loptott el. A városi rendőrség a nevezettet kihallgatván, Fried egy pár cipőnek jogtalan elsajátításán kívül más lopást beismerni nem akar s azt állítja, hogy szeretőjénél talált, elkobzott tárgyakat ő más kereskedésben vette. Friedet egyelőre fogva tartották.

Kiderült gyilkosság.

A csendőrség a múlt napokban egy régi bűncselekményt derített ki, amelyről eddig senki sem tudott.

A dolog annál inkább érdekes, mert a dolog ezelőtt huszonkét évvel történt s a tettes már azt hitte, hogy soha sem fog napfényre kerülni büntette.

A bűnyű részleteiről következőkben számol be tudósítónk:

1876 szeptember 9-én a helybeli kórházban egy asszony jelentkezett, aki magát Szabó Zsófi érkeselyűi lakosnak mondotta és ott ápolást kért a maga és ujszülött kis gyermeke számára. A kórházban elfogadták az anyát és a gyermeket, sőt a gyermeket meg is keresztelték néhány nap múlva és pedig anyjának kívánságára Szabó Sándornak.

21 év után, vagyis a múlt év tavaszán midőn Szabó Sándornak sor alá kellett volna mennie, az érkeselyűi előjáróság puhatolni kezdett Szabó Sándor anyjának kiléte után, mert Szabó Zsófia nevű nőt ott soha sem ismertek, annál kevésbbé pedig ennek a fiát Sándort.

Az előjáróság annak idején a legmegsemmenőbb intézkedéseket megtette, hogy az ügyet felderítsék, azonban minden fáradságuk hiába való volt.

Néhány nappal ezelőtt az érkeselyűi előjárósághoz egy névtelen feljelentés érkezett, amelyben az állott, hogy a kereset Szabó Sándor már nem él és hogy nevezettet a saját édes anyja ölte meg, aki nem más, mint Szabó Zsófia öz. Dobsa Sándorné érkeselyűi illetőségű lakosnő.

E szenzációs értesülésre a székelyhidi csendőrség ezután rögtön letartóztatta Dobsa Sándornét, a ki jelenleg Székelyhiden lakik és két gyermekkel bíró özvegy asszony.

Dobsa né a csendőrség előtt eleinte tettét álhatalatosan tagadta és arról tudni sem akart, azonban később midőn a kereszkérdésekre válaszolni nem tudott, sirva beismerte tettét s az egész dolgot elbeszélte részletesen.

Szabó Zsófia beismerése szerint mikor a kórházból kijött, elhatározta, hogy gyermekével haza megy édesanyjához Ér-Selindre és mivel pénze nem volt, gyalog indult haza.

Midőn kovácsi község határába ért, borzasztó vihar érte utól s akkor, midőn a vízzel teli árkokat megpillantotta, akkor fogamzott meg benne az az eszme, hogy gyermekét megöli, hogy bűnös szerelmének életanuját eltünteti s pokoli gondolatát mindjárt végre is hajtotta és az árokba belefojtotta gyermekét és mindjárt el is temette párnástul, ő maga pedig elrohant a tett helyszínéről.

Haza érve édes anyjához, nem beszélt el a tettét, hanem az egész dologról hallgatott.

Néhány év múlva ezután férjhez ment Dobsa Sándor érkeselyűi fiatal emberhez aki néhány hóval ez előtt halt meg és aki nem tudta, hogy kit vesz el. Ebből a házasságból a gyilkos anyának két gyermeke született.

A csendőrség a beismerés után a gyilkos anyát letartóztatta és átkísérték Székelyhidra a járásbíróshoz, a hol ellene a bűnvizsgálatot megindították.

Séta hazafelé akadályokkal.

Nagyvárad th. j. felr. városának — többek között — meg van az a sajátossága, hogy este felé, de méginkább éjjel pogány sötétség honol kijebe eső utcáin.

Ha pedig csapadékot hoz a középeurópai középhőmérséklet, akkor mesébe illő sártenger lepi — vallás különbség nélkül — minden városrész valamennyi utcáját. Mindezen kettős sarkigazságból önként következik az is, hogy azon halandók, kik esti 8 óra után irányulnak a békés otthon felé, igyekeznek lehetőleg a járdákon és itt is kiváltképpen a falak mentén haza suhanni, — már csak azért is, mert itt szárazabb is a hazajutásra való kilátás.

Igy történt ez a tegnapelőt este is, mikor egy sötét burnuszba burkolt fekete kemény kalapos alak, lecsavarodva a fő-utczáról az Uj-Sorra, óvatos, hosszú léptekkel átladikázott a Markovics-ház mellett elvonuló kavicsos járdára.

A mellett, hogy haza felé törekedett, szívből hálát adott a mindennek Urának, hogy ime, szerencsésen átgázolt a Rubikonon és ezentul kevésbbé vendégmarasztó járulmányokon folytathatja útját hazafelé a káptalan-sor irányában.

Ám a Markovics ház, nem csupán ház, hanem raktár is, a hol egy kisebb hadsereg szülő katonai alkalmatosságot védenek a molyok és a különféle szuk pusztító inváziói ellen.

Már most ekkora bel-beccsel bíró épület elé okvetlenül fegyveres őrszem kell, aki a terep közbiztonsága fölött éber szemmel őrködjek. És őrködik is — uti figura docet.

A vak éjből hirtelen kemény hang riadt a békésen lépkedő alakra — már mint a burnuszosra: Tessék a járdáról lemenni!

Per amorem Dei! — gondolá a burnuszos, sőt inkább örülök, hogy szerencsésen felkapaszkodhattam rá!

Azonban nem szólt, mert hát fegyveres őrszemmel nem lehet kukoriczani. A kalap karimája és a burnusz redőzetei közül előbukkant egy

mythoszi orr és óvatosan ide-oda mozgott a vak éjben.

Részint az utca közepén tántorgó fenekellen sártengert mérlegelte, a melybe hát beleinvitálódott, részint pedig az udvarias felszólítást eszközlött zord őrszemét.

Aztán megakadt állandóan az őrszemen, figyelve, vajjon tölti-e már a puskát? S miután az őrszem csak nem töltött, a burnusz így okoskodott: bátha mégis! És azzal bátran ellépkedett a járdán — az őrszem mellett — és mikor tul volt ennek fixpontján, hátraszólt hozzá: Már mért is mennék?

És ezzel a hűledező hadfit, faképnél hagyva, tovatűnt az éji homályba.

Lám, hogyha nyulszivűbb alkazattal történik meg ez a história, bizonynyal sárba ugrással végződött volna. De hát így még hagyján.

Azonban egy szerény kérdésünk mégis csak van, mi a manóért és minő jogon riogatják holmi őrszemek a sártengerbe a békésen haza felé tartó uri embereket? Ez az állapot legalább is félremagyarázása a fegyveres békének.

Buksy.

EGYESÜLETEK.

A sakkör közgyűlése, közbejött akadályok miatt, február hó 20-án, délután 4 órakor fog megtartatni.

MULATSÁG.

Mulatnak a szegény gyermekek javára. A nagyváradi-velencei szegény iskolás gyermekek javára folyó évi február hó 13-án a vel. Buday vendéglő új helyiségében népies jellegű társas mulatságot rendeznek. Jónás János ellenőr, id. Tikos András pénztárnok. Belépti díj személyenként 1 korona.

A 48-as Népkör táncvigalma. A nagyváradi 48-as Népkör saját könyvtára javára f. hó 13-án, azaz vasárnap a »Zöldfa« szálló nagy termében zártkörű házas táncvigalmat fog tartani, melyre a meghívók már széthordattak, ugyan azért tisztelettel felkérnek mind azokat, kik ez ideig talán tévedésből meghívót nem kaptak volna, szíveskedjenek a 48-as kör helyiségében jelentkezni, ahol is meghívók egész a mulatság megtartásáig bármikor szívesen kifognak szolgáltatni. A rendezőség mindent meg tett arra nézve, hogy a mulatságban résztvevők igényei teljesen kielégjenek elégtve, melyre ez alkalommal is felhívja az érdeklődők figyelmét a rendezőség.

Az iparos ifjak mulatsága. A nagyváradi iparos ifjak egyletének mulatságai már eddig is jó hírnévnek örvendenek és becsületet szereztek az egyletnek. Immár a farsangban a hatodik estélyre készülnek, mely e hó 13-án azaz vasárnap tartatik meg, melyen a rendezőség különféle szórakozásokkal fogja megörvendeztetni azt a vidám közönséget, mely az iparos ifjak egyletében megszokott jelenni. Ezen mulatságra meghívók nem lesznek kibocsátva s a rendezőség ezúton hívja meg mindazon hölgyeket, kik eddigi mulatságaikon részt vettek.

REGÉNY-CSARNOK.

ÜZLET és SZERELEM.

Németből: — plex.

3.

A fiuk ezuttal nyertek először betekintést a ház üzleti titkaiba. Kitűnt csakhamar, hogy mintegy 150.000 márka veszteséget okoztak a legutóbbi napok hírei, a mely a forgó tőkét csaknem teljesen felemésztette.

— Legjobb volna tán liquidálni, vélte az öreg ur. Ingóságaimat eladva s követeléseimet behajtva még mintegy 700.000 márka felett rendelkezném. De mit érnek ezzel? Ezzel még nem gondoskodnám rólatok. S ostobaság volna új dologba befogni, mikor itt van megvetve s

készen az alap, melyen jövőtök felépülhet. Nettek azonban korántsem szabad ezentúl azt hinni, hogy egy gazdag apának vagytok a fia, hanem kellőzött szorgalommal kell dolgoznok azon, hogy az eddigi tőkét megsokszorozzátok.

E felvilágosítás Fredericót egészen elkedvetlenítette. Leesett a hálóg a szeméről, most már biztosra vette, hogy apja Zsófia családjáért semmit sem tehet.

Pedig sokáig halasztani és függőben tartani a dolgot nem lehetett. Zsófiával való legutóbbi együttlétük alatt is ismét felszínre került a báró családjának válsága.

— Kedves Fredericóm arra kérnélek ismételve — kezdé a beszédet Zsófia — hogy még holnap terjeszd a dolgot atyád elébe, úgy a hogy akkor megbeszéljük. Nem sok időnk van már intézkedni!

Mély fájdalommal, mely annál nehezebb volt, mert tehetetlen volt vele szemben, hallgatta Fredericó Zsófiát, de azután elszántan vallotta meg menyasszonyának azt a nagy fordulatot, mely családjuk helyzetében is beállt. Nem titkolt el előtte semmit és a leányt is mélyen leverte ez az értesítés.

— Ez nagy és végzetes csapás ránk nézve. És egész váratlanul sujt bennünket.

Pillanatig csaknem megsemmisülten állt a helyén, de aztán összeszedte magát és így szólt Fredericóhoz:

— Ti kereskedők vagytok, ne verjen le az első balsiker! Jobb, ha most sujt a sors keze, mint később, s azonkívül nincs is veszve még minden! Majd merészen hozzátette:

— Tudod mi jutott most eszembe Fredericóm? azt gondoltam, hogy legjobb lesz ha én leszek a közbenjáró, mind a két ügyben. Mit tehet én velem a szenátor ur? Semmit, S én Isten segítségével mind a két ügyet győzelemre vezérem. Már a módját is tudom a dolognak. S éppen azért atyámnak sem szólok felőle.

Fredericó nagyon vegyes érzelmekkel fogadta a merész beszédet. Csodálta menyasszonya elszántságát, de visszas dolognak tartotta őt küldeni a tűzbe maga helyett. De aztán felülkerekedett benne az eszélyesség. Zsófiának nehezebben tagadná meg apja a kérését, hiszen senki sem állt e pillanatban közelebb az apja szívéhez, mint a bájos hajadon, a kit csaknem erőnek erejével kényszerített rá, mikor Amerikából megérkezett. És így lassankint felhagyott ellenzésével és közösen beszéltek Zsófiával meg a részleteket, a mely szerint tervüket végrehajtani akarták.

Midőn tehát Zsófia másnap bekopogtatott Stendardó irodájába, a látogatást bevezető nyájas szóváltások után azzal a ritka leleményes érzékkel, mely a szerelmes lelkek legfőbb sajátja, tért mindjárt látogatása céljára.

— Kedves papa, kezdé beszédjét — én azt hiszem, hogy még sem lehetek Fredericó felesége! És mivel tegnap óta folyton ez a borzasztó gondolat gyötör, mely csaknem eszemet veszi, szükségesnek tartottam e felől Önnel komolyan értekezni.

— Nono, mit jelent ez gyermekem? — Talán meguntad magadat? Vagy talán egy kissé összeördültetek egymással?

— Oh dehogy, papuska. Hogy lehetne olyan kedves emberrel, mint Fredericó, perpatvaroskodni? A megtestesített szeretetreméltóság ő oh, másban és máshol van a nehézség!

S azután belemelegedve tárgyába, fenakadás nélkül folytatta:

— Tudja meg papa tőlem a szomorú valót! Atyám közvetlen a vagyon bukás előtt áll. Hogy azt elkerülhesse 60.000 koronára volna szüksége. Akkor nyugodt lehetne felőlünk s hivatalában maradhatna. A magyarázat röviden ez: — Atyám családi örökségét elvesztve, nőstülése óta folyton anyagi zavarokkal küzd. Míg gyermekek is igen sokba kerülünk neki nem különben a sokféle reprezentálás is. Röviden szólva ilyen körülmények közt nem akarunk a Stendardó családnak terhére lenni, s minthogy atyámat az események egészen kihozták sodrából én vállalkoztam arra, hogy az ügyben szóvivő legyek a két család között. Legyen tehát papa hozzám annyi bizalommal, hogy közölje velem határozatát.

Mialatt Zsófia beszélt, Stendardó mindjobban elkomolyodott, és sűrű ránczokká verődtek

össze a gond felhői homlokán. Majd kevés vártatva így szólott:

— Nagyon kellemetlen és leverő hírek, ezek gyermekem! És pedig annál inkább, mert, hogy is fejezzem csak ki magamat. . . . E pillanatban magam sem tudok rajtatok segíteni!

(Folyt. köv.)

TA VIRATOK.

A második nap.

Budapest, febr. 8. (Saját tud. fáv.) Ugy látszik, a közhangulat erősen megfordult a tegnapi tárgyalás óta. Az a tömeg, amely tegnap lehurrogta Zolát, ma megéljenek. Az ingatag népkegy e változását általában Zola ügyvéde, Laborie tegnapi beszédével idézte elő. Ma Zola sok éljont kapott és határozottan arra vall minden, hogy ügyei jobbra fordultak.

A törvényszék környéke ma még népesebb volt, mint tegnap. Ugyannyira, hogy a palota előtt a törvényszéki őrszemélyzetet szaporították és két annyi rendőrséget állítottak fel.

A hangulat ma sokkal nyugodtabb volt mint tegnap. A lapok külön kiadásai különösen sok érdekes szenzációt tartalmaztak. Hogy Dreyfusné még a tárgyalás előtt meg akart ismerkedni Zolával, de ez kijelentette, hogy nem tartja célszerűnek, hogy a pör eldőlté előtt megismerkedjék vele.

A másik hír volt Zolának barátai előtt tett azon véleménye, hogy a tárgyalás első napja eredményével tökéletesen meg van elégedve. S végül, hogy a holnapi tárgyaláson megjelenik maga Casimir Périer és Gonze tábornok is, kik önként jelentkeztek kihallgatásra.

Egyébiránt feszült érdeklődéssel várják az ítéletet.

Volt komikus epizód is.

Midőn ugyanis ma Zola Rochefort kocsiján a törvényszéki palota elé ért és kiszállt, a kocsis odaszólt neki: Engedje meg uram, hogy megöleljem! S mikor látta, hogy Zola nem tiltakozik, megölelte és megcsókolta őt. A jelenet természetesen óriási derűtséget keltett.

A tárgyalási teremnek zsufolva volt minden része. A hangulat rendkívül feszült és komoly. Tegnap, a tárgyalás során történt, hogy Laborie beszéde alatt Rochefort hangosan felkaczagott. Mire egy fiatal ügyvéd keményen ráírvált: Hallja-e, ez komoly hely!; itt nem szokás nevetni! — Piquard pedig kijelenté ismételtén, hogy minden erejéből az igazság kiderítésére fog törekedni.

Mikor Zola belép a terembe, tüntető ovációval fogadták. Dreyfusné ezt látva sirva fakad.

A bíróság megjelenésére halotti csend támad.

Dellegorgue elnök megkezdi a tárgyalást azzal, hogy kimondja a törvényszék azon határozatot, mely szerint csak Mercier tábornok és Paty du Clam megidéztetése rendeltetett el.

A határozat nagy mozgást kelt a hallgatóságban.

Kijelenti ezután az elnök, hogy Casimir Périer megidéztesét mellőzte a törvényszék.

Majd felolvassa Eszterházy levelét, a ki kijelenti, hogy mivel felmentetett,

nincs ok arra, hogy tanuként megidéztessék. Laborie Clemenceaux követelik megidéztetését, ha kell őrség által leendő elővezettetését is. — Biróság kimondja, hogy beteget jelentett tanukhoz orvost küld és azokat felépülésük után kihallgatja.

Ezután kezdetét veszi a tanukihallgatás.

Első tanunak Dreyfus-nét hallgatják ki.

Az általános kérdések után szót kér Laborie és kérdéseket intéz Dreyfus-néhoz. Többek között azt kérdi tőle, hogy mit tud Dreyfus elítéléséről.

Elnök: (hirtelen közbevág) Nem engedem meg, hogy erről kérdést intézzon és megtiltom önnek asszonyom, hogy válaszoljon! (Mozgás).

Laborier erősen indokolja annak szükségességét, hogy okvetlenül kell bizonyos dolgokra nézve választ kapnia Dreyfusné-tól.

Az elnök erre felfüggeszti a tárgyalást. A bíróság visszavonul határozat hozatal végett.

A közönség lázas izgalommal várja a bíróság döntését.

A bíróság újból megnyitott ülésben kimondja, idéző levél keretében nem tartozó kérdést nem szabad tenni. Késő éjjel az a hír érkezik, hogy Zoia ellen merénylet történt, mikor távozott a törvényszéki épületből óriási verekedés közben inzultáltak.

Erzsébet főhercegnő utazása.

Bécs, február 8. (Saját tud. táv.)
Erzsébet főhercegnő ma délután hosszabb tartózkodásra Mentoneba utazott, ahonnan Madridba utazik, hogy a regens királynőnél hosszabb látogatást tegyen.

Az Angol királynő trónbeszéde.

Budapest, február 8. (Saját tud. távirata.)
A mint a londoni »Pressassociation« jelenti, a királynőnek a parlamentet megnyitó holtapi trónbeszéde hangsúlyozza a hatalmakhoz való békés viszonyt. Utal Törökország és Görögország békekötésére, majd szól az indiai határ-villongásról és a nyugat-indiai helyzetet vázolja, utalva arra, hogy a czukorkérdésben értekezlett hivatkozta össze. Kifejti továbbá annak a szükségét, hogy a hadügyi kérdésre különös tekintettel kell lenni a költségvetésben. A trónbeszéd jelenti, hogy Írország helyi kormányzatára, valamint más belső ügyekre vonatkozólag törvényjavaslatokat fognak előterjeszteni. A nilusi expedicióról kifejti, hogy a mint a körülmények kedvezők lesznek, ismét megindítják. A kínai kérdéssel a trónbeszéd nagyon tartózkodóan fog nyilatkozni.

Mikor hívják össze a Reichsrathot.

Bécs, febr. 8. (Saját tud. távir.)
Tarkábbnál-tarkább hírek keringenek a Reichsrath összehívása felől. Az első verzió szerint február 21-ére, a második szerint február végére, — ismét újabb verzió szerint márczius elejére fogják összehívni a Reichsrath-ot. Ez a türelem játék már innen-onnan 40 napja tart — és addig tart, míg végre a publikumnak elfogy a türelme is, meg a jóhiszeműsége

is és majd végre nem ad hitelt annak sem, hogy a Reichsrathot egyáltalán összehívják.

A porta és György trónörökös.

Budapest, február 8. (Saját tud. táv.)
A Yildiz-palotában és a portán azt állítják, hogy György görög herceg jelölését, mint megvalósíthatatlant, elejtették. A nagykövetségek körében e kérdés állását változatlanul mondják, az ügy azonban már veszített élességéből és most barátságos eszmecsere tárgya a hatalmak között. Tény az, hogy Oroszország, utolsó közleménye óta, nem tett újabb lépést ebben az ügyben. Itteni orosz és török körökben teljesen valótlannak nyilváníják a »Frankfurter Ztg.«-nak azt a híreit, a mely az orosz nagykövetségnek a portánál tett állítólagos lépéseiről szól.

A Morzsányi ügyhöz.

Budapest, február 8. (Saj. tud. táv.)
A százezer forintos Morzsányi ügyben az üszéssze megindította a vizsgálatot egy volt újságíró ellen, aki 2000 forintot zsarolt.

Statárium Szabolcsmegyében.

Budapest, február 8. (Saj. tud. táv.)
A szabolcsmegyei állapotok miatt a kormány komolyan foglalkozik azon tervvel, hogy itt és más helyeken, hol a közbiztonság veszélyeztetve van, elrendeli a statáriumot.

A görög követ tiltakozása.

Budapest, február 8. (Saj. tud. táv.)
Maurocordato görög követ ma a portánál és a Yildiz-kioszkban úgy szóval, mint írásban erőiesen tiltakozott Seifulla basának Thessaliában elkövetett megszállási kísérlete ellen és a nagykövetek doyenjével szintén közölte kifogásait.

A Zola tárgyaláshoz.

Budapest, febr. 8. (Saját tud. táv.)
A »Matin« azt hiszi, hogy a Zola-pör egész héten folyni fog. A »Journal« azt mondja, hogy Picquard megvárja a hadügyminiszternek reá vonatkozó döntését.

Görög pénzügyek.

Budapest, február 9. (Saját tudósít. táv.)
Athénből írják: Az »Asty« című lap szerint a hatalmak javahagyták a pénzügyi ellenőrzésre és a pénzügyi egyezményre vonatkozó terveket.

Budapest, febr. 8. (Saját tudósítók táv.)
Athénből írják: A kamarát folyó hó első felében egybehívják. Remélik, hogy addig a kölcsön ügyében a tárgyalásokat befejezik. A thesszáliai események — úgy látszik — nem bírnak nagyobb jelentéssel. A kormány személyes természetű utasításokat bocsátott ki.

Egy hadihajónk Kubába.

Budapest, febr. 8. (Saját tud. táv.)
A »Donau« osztrák-magyar hadihajó tegnap San-Jagode Kubába érkezett.

Az egyiptomi nemzetközi bíróságok.

Budapest, február 8. (Saját tud. távirata.)
Az egyiptomi kormány a hatalmakhoz intézendő jegyzék kérdésével foglalkozik, melyben nemzetközi bizottság kinevezését kéri, melynek tagjai a vegyes felelősségi bíróság tagjai közül volnának választandók, a mely bizottság hivatva volna határozni ama változtatások tárgyában, a melyeket a kormány a múlt év november havában, a hatalmakhoz intézett körjegyzékében, a vegyes bíróságokat illetőleg hozott javaslatba.

Tömeges névmagyarosítás.

Budapest, febr. 8. (Saját tud. táv.)
Széleskut falu összes német lakossága névmagyarosításért folyamodott.

Új vasutvonalak Khinában.

Budapest, február 8. (Saját tud. távirata.)
A »Times«-nek jelenti Hongkongból tegnapi kelettel: A kínai császár rendelete felhatalmazza a Schenget a vasutak vezérigazgatóját, hogy megkezdje a vasutak építését Kwang-Tung tartományban. Sheng felkérte segédkezésre Chang-Cheu-Shount, a singapkrei kínai főkonzult.

Válság Kubában.

Budapest, február 7. (Saját tud. távirata.)
Tegnap a spanyol minisztertanácsban felolvasták a Philippi-szigetek kormányzójának táviratát, a mely tagadja, hogy Manillában nagy tűzvész pusztított, a mely 33 házat hamvasztott el. A kárt két millió dollárnál többre becsülik. A kubai miniszterelnök távirata megcáfolja a miniszter-válságról szóló híreket. A minisztertanács elhatározta, hogy megkegyelmez a kalózoknak, a kik a Prosper Couin francia barkát Albucemas mellett megtámadták.

KÖZGAZDASÁG.

A szövetkezők elől.

Ki merte volna pár év előtt azt állítani, hogy nincs messze az idő, a midőn a szövetkezés, a mint ezt a mai sportvágban mondanák »vezetni fog!« Ismerték ugyan a szövetkezést akkor is, sőt nagyon is ismerték. Jobban a keletnél sok helyen. A fényes nevű és sötét czélzatu, vagy ügyetlenül vezetett szövetkezők megsarczolva a szegény népet, keserű emléket hagytak maguk után és ez az emlék a népnél természetesen megszülte a borzalmat a szövetkezeti eszme iránt. A szövetkezeti vezető férfiak bünpörei jóformán állandóan mulattatták a fővárosi közönséget. Emlékezzünk egyre, a kit 20—25 különféle csalási esete miatt vádoltak be. Ez a jó ur specialista volt a különféle szövetkezők alapításában. Ugy látzik nem akart addig nyugodni, míg a társadalomnak mindenféle réteget reá nem szedte. Nem is rajta mult, hogy a dolgot nem folytathatja, hanem a törvényszéken. A kis emberek tehát joggal féltek a szövetkezéstől, melyet ilyen urak tálltak föl nekik; a fensőbb osztályok pénzemberei pedig egyszerűen lenézték azokat, a kik ilyes apró dolgokkal vesztegettek idejüket s emberbaráti és hazafias kötelességekről beszéltek az alsó rétegekkel szemben.

Az ő kezük közt milliók forogtak, a melyek haszna mind az ő zsebükből folyt. Szerintük pedig csak a saját, különben sem éppen áres zsebükhöz lehetett az, a miért fáradni méltónak tartották.

Ilyen hatalmas ellenségekkel szemben szinte csodálatos, de még is való, hogy a szövetkezés, ez a még nem régen elítélt bűnös, fölülrá került. Pedig mégis megtörtént.

Nézzük csak a következő adatokat, mely-

lyek az új vállalatokról, a tőke fölemelésekről és lezártasokról adnak számot. Ezek szerint hazánkban alakult:

	1897. évben		1898. évben		1899. évben	
A vállalat neve	A vállalatok száma	Részvény-tőke forint	A vállalatok száma	Részvény-tőke forint	A vállalatok száma	Részvény-tőke forint
Bank és hitelintézet	27	2580679	15	885000	30	15267500
Takarékpénztár	25	1215000	24	2060510	31	2854600
Szövetkezet	252	—	128	—	275	—
Iparvállalat	31	8956900	33	12925904	67	28879000
H. é. vasút s hajóváll.	7	41492200	14	31658300	23	55228200
Biztosító intézet	5	300503	1	240900	2	1100000
Különféle részvény és szövetk. váll.	14	3011400	49	2447500	45	3813835
Összesen	361	56816679	267	43318114	423	107143036
Részvénytőkeemel.	50	16612200	97	31058300	85	48893100
Összesen	—	73428879	—	80376414	—	156036136
Részvénytőke-lez.	18	3838200	14	3071170	14	1496400
Főösszeg	361	69590679	267	77305244	423	154599736

Ezek a számok határozottan azt mutatják, hogy a szövetkezés vezet. Hiszen 1895-ben 423 vállalat közül 225, 1896-ban 267 közül 128, 1897-ben pedig 361 közül 252, mint szövetkezett jött létre. Az utolsó három év alatt több szövetkezett létesült, mint minden más fajta egyéb gazdasági társulati vállalat összevéve t. i. 605, szemben 446-tal.

Igaz, hogy a szövetkezetek alapítóje a részvényes vállalatoknak milliókra, vagy legalább is százazrekre rugó tőkéjével szemben aránylag csekély. Azonban a mi szemünkben a tagok nagyobb száma a döntő és ez a szövetkezetek javára billenti a mérleget.

A kicsiny emberek kezdik visszanyerni bizalmukat és elvesztett bátorságukat. Kezdenek bizni másokban és a mi a fő, önmagukban is. Azok mellett, a kik kezükbe veszik a vándorbotot és indulnak jobb hazát keresni, vagy a kik a jogi rend megbontásán törnek fejüket és elvetnek minden tekintélyt saját homályos nézeteiken kívül, akadnak parasztok és kispolgárok, a kik okos és melegsívű hazafiak által vezetettve végül odalyukadnak ki, hogy ők még sem lesznek hűtelenek ahhoz a földhöz, mely őket szülte és az élet harcát elkezdik a maguk szakálára. Pedig jól tudják, hogy nem fog könnyen menni. Elkezdik mégis. Dicsérjük őket érte.

Példájuk a mint azt a fenti számok mutatják, új híveket vonz. A szövetkezés kezd divatválni, a mi nem volt soha. Oda kell rekednünk, hogy ne maradjon csak divat, hanem legyen életszükség. Ellenszerévé a szocializmusnak, támaszává a gyöngéeknek. Akkor lesz igazán az, a minek lennie kell.

A szövetkezeti törvény érdekében az igazságügyi minisztériumban az egyes minisztériumok képviselői, továbbá pénzemberek és szövetkezeti szakértői részvételével tartott tanácskozmányokat befejezték s a javaslat minél előbb a törvényhozás elé kerül.

A budapesti biztosító-társaságok, egy-kettő kivételével kartellit kötöttek. Ennek célja az, hogy egyik sem biztosítson olcsóbban, mint a másik, legyen vége a szabad versenynek. Szép idők következnek a szegény gazdákra.

A gabona-határidőüzlet ügyében az osztrák kormány egy összehívandó értekezlet elé kérdőíveket fog terjesztetni. A közhangulat ujabban még nagyobb erővel fordul a határidőüzlet ellen s így valószínű, hogy az anké határozata, illetve adandó válasza nem válik majd az üzerek javára.

TOZSDE.

— A »Tiszántul« eredeti távirata. —

Gabonátőzsde.

Készáru búzában az irányzat szilárd volt.

Határidők.

	Budapest, febr. 8.
Buza őszre	— — — — — 9.36
Buza tavaszra	— — — — — 11.98
Tengeri	— — — — — 5.20
Rozs őszre	— — — — — 8.68
Zab őszre	— — — — — 6.37

Értéktőzsde.

Az irányzat gyenge.

	Budapest, febr. 8.
Osztrák hitel	— — — — — 362.30
Magyar hitel	— — — — — 380.75
Allamvasut	— — — — — 341.50

Déli vasut	— — — — — 80.50
Rimamurányi	— — — — — 248.—
Magyar jelzalog	— — — — — 272.—
Magyar lezártatoló	— — — — — 254.—
Villamos vasut	— — — — — 277.—
Salgótarjáni	— — — — — 588.—
Iparbank	— — — — — 101.25
Budapest közuti	— — — — — 404.—
Kereskedelmi bank	— — — — — 1444.—

Bécs, febr. 8.

Az irányzat gyenge.

Osztr. hitel	— — — — — 361.87
Magyar hitel	— — — — — 381.—
Allamvasut	— — — — — 341.38

Hivatalos arfolyamok

budapesti áru- és értéktőzsdén 1897. február 8-án.

Magyar aranyjárdék 4%	— — — — — 121.25
Magyar koronajárdék	— — — — — 99.30
Magyar vasuti kölcsön aranyban 4 1/2%	— — — — — 121.50
Magyar vasuti kölcsön ezüstben 2 1/2%	— — — — — 101.—
Magyar keleti vasuti államkötvény 1878-ból	— — — — — 121.75
Magyar földterhermentesítési kötvény 4%	— — — — — 101.—
Italmérségi jog megváltási kötvény	— — — — — 97.35
Horvát-szlavon földterhermentesítési kötvény	— — — — — 156.—
Magyar nyerevény sorsjegy-kölcsön	— — — — — 140.50
Tizszabályozási és szegedi sorsjegy kölcsön	— — — — — 102.50
Osztrák járdék papírban	— — — — — 102.50
Osztrák járdék ezüstben	— — — — — 121.75
Osztrák járdék aranyban	— — — — — 102.75
Osztrák korona járdék	— — — — — 104.50
1860. osztrák államsorsjegyek	— — — — — 142.50
Osztrák magyar bankrészvény	— — — — — 905.—
Magyar hitelbank részvény	— — — — — 384.75
Osztrák hitelintézeti részvény	— — — — — 363.30
Páris vista	— — — — — 344.50
20 márkás arany	— — — — — 951.—
Német birodalmi márka	— — — — — 587.50
London vista	— — — — — 120.—
Páris vista	— — — — — 476.60
20 márkás arany	— — — — — 11.75

SZERKESZTŐI POSTA

Székel — N.-Varad. A névmagyarosítás iránti kérvényt a helyi-hatóság útján, vagyis városokban a polgármesteri hivatalhoz, vidéken a szolgabíró-ságokhoz kell beadni. Indokolni nem kell, ha idegen hangzású nevet óhajt magyarosítani, de ha magyar hangzású nevet akarja másra változtatni, ezt kellőleg meg kell indokolni. — A kérvényhez keresztlevele és illetőségi bizonyítványt kell mellékelni; ha azonban azon hatóságnál adja be a kérvényt, a melynek területén illetékességgel bír, nincs szükség illetékességi bizonylatra.

B. T. Tévedésből kimaradtak a ref. bárlól hozott reverádánk jelenvoltak jegyzékéből: Szántay Stefi, Lőrinczy Jolán, özv. Lőrinczy Viktorné stb.

A szerkesztőáért felelős:

Dr. VUCSKICS GYULA.

Vetés ideje: Augusztus és szeptember.
Ültetés távolsága: 15—20 cm.
Talaj minőség: minden trágázott.
Mauthner-féle magvak.
Aussetzeit: August und September.
Pflanzweite: 15—20 Cm.
Bodenbeschaffenheit: Gut gedüngt.

HANGVERSENY

!! HANGVERSENY !!

DANIELLA MALVIN k. a.

a berlini opera tagja,

Murányi Juliska

a budapesti színiakadémia jeles tehetségű végzett növendéke és

TAKÁCS MIHÁLY

a budapesti m. kir. opera első baritonistája

Vomácska József tanár és zeneszerző

közreműködésével

flyó évi február hó 11-én, pénteken

a „FEKETE SAS” nagytermében

HANGVERSENYT

rendez.

MŰSOR:

- Gounod: »Romeo és Julia« keringő, énekl: Daniella Malvin.
- Wagner: a) (Wolfram versenyző) »Tanhäuser« és b) az »Esti csillag« című dalműből, énekl: Takács Mihály.
- Mozart: Duett: »Don Juan« cz. operából, énekl: Daniella Malvin és Takács Mihály.
- a) Hildach: »Ha nincs, ki dalra gyujt«; b) Jensen: »Suttogó szellő«; c) Taubert: Madár a zöld erdőben, énekl: Daniella Malvin.
- Bizet: Escamilló dala »Carmen« című dalműből, énekl: Takács Mihály.
- Rákóczy: »Színész-növendék« monolog, előadja: Murányi Juliska k. a.
- a) Mozart: »Das Veilchen«; b) Káldy Gyula: »Kurucz népdalok«; c) Gáll: »Mädchen mit demrothe Mündchen«, énekl: Daniella Malvin.
- Magyar népdalok: énekl: Takács Mihály.
- Verdi: Duett a »Rigoletto« cz. dalműből, énekl: Daniella Malvin és Takács Mihály.

Helyárak: Körszék 3 frt. Támlásszék 2 frt. Zártszék 1 frt 50 kr. Földszint 1 frt. Karzat 50 kr.

Kezdeté este 8 órakor.

Jegyek előre válthatók LASZKY ÁRMIN könyvkereskedésében Nagyváradon, Kossuth-utca.

A MAUTHNER-féle

hirneves

konyhakerti- és virágmagvak

zárt és hatóságilag védett csomagokban törvényesen bejegyzett

medve-védjeggyel

valamennyi nagyobb

fűszer- és vaskereskedésekben

kaphatók.

A Budapesten Andrassy-ut 23. szám a. létező Mauthner Ödön cég csakis olyan csomagoknál vállal teljes jótállást egészen friss és valódi magvakért, a mely csomagok ragasztva, a medve-ábrával és a Mauthner névvel jelölve, úgy a mint a mellékelt rajz is mutatja.